

(Folytatás az 5. oldalról.)

Délmagyarország" — szinte rikkancsolni lehetett volna első sorait. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lapjának szerkesztő bizottsága így állt össze: dr. Balogh István (Független Kisgazdapárt), Erdei Ferenc (Nemzeti Parasztpárt), Révai József (Magyar Kommunista Párt). S miért éppen a Délmagyarországot szemelték ki és vállalták föl? Erre is magyarázatot ad Révai cikke: „Azt a sajtót, mely szájkosár és megbéklyőzés ellenére a háború alatt mert magyar érdekeknek hangot adni, és ha virágnyelven is, de kifejezésre juttatta, hogy a magyar nép zöme nem a fasiszta zsarnoksággal, hanem a szabadságszerető népek ügyével rokonszenvez, március 19-ike után elhallgattatták a hazaárulók. Betiltották a Délmagyarországot is, munkatársait üldözték, internálták, a Gestapo kezére adták...” Ezt az első számot (1944. november 19.) 20 ezer példányban adták ki, és egyetlen példány sem maradt eladatlannak. Az újjászületett lap legtermékenyebb munkatársai elsősorban a szerkesztőbizottság tagjai voltak, de csatlakoztak hozzájuk a felszabadulást megért régiók: Magyar László, Berey Géza, Csányi Piroska, Donászy Kálmán; az új közélet szervezői: Komócsin Zoltán, Szirmai István; az induló fiatalok: Lőkös Zoltán, Péter László.

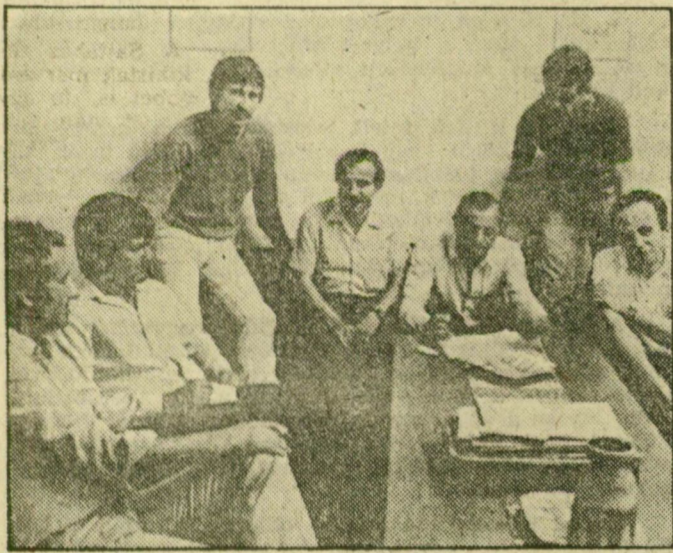
1945. július 24-ig élvezte „országos” státuszát a Délmagyarország. Erdei Ferenc emlékezése szerint: „A lap munkája az Ideiglenes Nemzeti Kormány összehívásáig töltött be különösen felelősségteljes szerepet. Munkája azonban az Ideiglenes Nemzetgyűlés és kormány megalakulásával sem vált feleslegessé. Debrecen mellett sokáig Szeged volt az a másik központ, ahonnan a nemzeti felszabadulás, az újjáépítés és a demokratikus átalakulás erői kiindultak és szétsugároztak.” Júliusban ismét Révai-vezérek adta hírül, hogy a lapot — a koalíciós pártok meg egyezése szerint — a Magyar Kommunista Párt orgánumává szervezik. Ekkor már nem volt egyetlen vagy a maga nemében egyedülálló, hiszen a többi demokratikus párt is saját lapot alapított. Az indoklás: „Ahogyan az 1944 novemberében megindított Délmagyarország vállalta a közösséget a március 19-i hazaárulók által betiltott Délmagyarország demokratikus hagyományával, úgy vállalja a kommunista Délmagyarország a közösséget azzal a Délmagyarországgal, mely tavaly novemberi megszületése óta úttörő lapja volt Magyarországon a függetlenség, a demokrácia, a nemzeti összefogás gondolatának... ezeket a hagyományait fogja ápolni, fejleszteni, továbbvinni a kommunista Délmagyarország is, a magyar újjáépítés, a magyar felemelkedés, a magyar demokrácia, a nemzeti egység ügyét fogja szolgálni...” (A kommunista „Délmagyarország”, 1945. július 24.).

3.

Engedtek meg egy kis „személyeskedés”; én már ezt a kommunista Délmagyarországot ismertem meg: 1952-től lettem olvasója, mint szegedi egyetemista; 1953-tól külső munkatársra; 1956 júliusától pedig egy macskaasztalt kaptam a szerkesztőségben. Az akkori belső munkatársakból hírdőndők vagyunk ketten, Morvay Sándor kollégámmal. Sokan elröpültek más lapokhoz az itt dolgozott kenyeres-pajtások közül (Faragó Jenő, Lőkös Zoltán, Bodai Pál, Ökrös László, Siklós János, Németh Ferenc, Fehér Kálmán, Papp Lajos, Veress Miklós, Matkó István, Szőke Mária, Akác László, Majoros Tibor, Thékés István); néhányan nyugdíjasok (Nagy Pál, Lódi Ferenc, F. Nagy István), többeknek már üzenni sem tudunk. Mindenesetre, szép rajukat engedtek föl a szegedi lap. Vonzása és hagyománya azonban mindig újabb tehetséges generációkat hívott a szakma bővületébe.

Vidéki laptestvérei között ma csupán az egyik. Sajátos szint talán az ad neki, hogy nagy hagyomány kötelezi, s mint reggeli városi napilap, ma is egyetlen. Sorsa úgy forgott, hogy „városi” lappá lett, Szeged és vonzáskörzete a megjelenési területe, politikai gazdája pedig a Szeged városi pártbizottság. Nem tartozik a százezres „nagyok” közé, mai példányszáma 62—63 ezer, de ha egybeszámolhatnánk a Csongrád megyei Hírlap 45 ezres megjelenésével, alighanem rekorder lehetne a két helyi lap 108 ezres napi kelendőségével. Ilyen jubileumi indítékú emlékezésben talán elnézné a szakma meg a közvélemény, ha ezt a számokkal kifejezhető népszerűséget kicsit a saját „zszenialitásunk” felé lökdösném, de megtanulhattuk már: hogy sikeres lapot csak sikeres politika mellett és érdekében lehet írni és szerkeszteni. Természetesen jószívvel nyugtázzuk a közvetlen napi kapcsolatban az olvasók szeretetét és megbecsülését. Egy ilyen élő és összetartozó természetes közegben, mint a város és természetes vonzáskörzete, naponta mérhető az olvasóközönség rokonszenve vagy fanatizálása. A lap szinte „családtagnak” számít, hiszen az új lakásba költözéskor egyszerre nyitják ki a villanyórát, s egyszerre rendelik meg a Délmagyarországot. A közönség érzékenységére, érdeklődésére, aktivitására mi sem jellemzőbb, mint hogy amikor telefonügyeletes „panasz- és információrovatot” nyitottunk, naponta 40—60 telefonhívást kaptunk.

Lehet, hogy mégis igaza volt az ÉS glosszáírójának. Nem is olyan „kis vidéki napilap” a Délmagyarország. Krónika, forrás a múltban keresgélőnek; informáló, orientáló fórum a mai olvasónak; hivatás a munkatársaknak. S még a jövőnek is tartogat valamit. Esetleg korához és olvasottságához illő nyomdatechnikát, s további politikai elkötelezettséget.

Szávay István, Böle István, Balogh Tamás, Turi József, Morvay Sándor, Gyürki Ernő és Horváth Dezső

Születésnapunkra

Talán megbocsátják Olvasóink, hogy ma, a Délmagyarország születésnapján, kicsit kinyitjuk az ablakokat, és elhúzzuk a közelezt szerénység függőnyeit... Ha egyszer kicsit magunkkal foglalkozunk, magunkat kérdezzük és magunk válaszolunk. Egy kis történettel, vallomással, játékkal keredzünk a szívkbe.

Mindenki kapott tizenöt-húsz sort.

Mi sorban mérjük az órát, az évet, az életet: Egy sor: 62 betűhely a kéziratban. A születésnap juttalom eszerint 1240 betű. Kevesebb lehet, több nem. Majdnem így is sikerült.

Tudnak ezek röviden is írni! — mondják majd Olvasóink ezután. Persze. Egy régebbi főszerkesztőnkől tanultuk. Egyik utasítása így hangzott: „Most elmegy a sólyatérre, egy nagy uszályt bocsátanak vízre!” — „Igen, és mi az elvárás?” — „Írj egy takaros tudósítást, de elevenet, sok névvel, színesen kapsz rá mintegy tíz sort!”

No lám, a bázishoz képest ez a mostani, ugye, éppen kétszer annyi!

Hogy most előretalokodtunk a közfigyelemben, s még képeken is mutogatjuk magunkat, kivételes eset. Soha többé! Legföljebb majd lapunk századik születésnapján!

Czikket!

„Tegnap délután 5 órakor volt a megnyitás, József főszerkesztő úr nyitotta meg. 25—30 újságíró is körülvett, de kijelentették, hogy cikket csak pénzért közölnek, egy cikk 50—100 Pengő. Természetes, hogy én nem fizettem.” Kelt Budapest, 1928. augusztus 18-án.

Érettségi találkozóra küldött a főnököm, „szaladj-odaírd meg”-koromban, a kéthárom hetes szakmai rutinommal. Az alma materben ünneplés öregek seregleték, kisvártatva fekete csipkezsabós matróna vált ki közülük. A férje járt ide hajdan, sajna, helyette kellett jönnie, kötelessége, hogy a „pabliszít” biztosítsa, a megboldogult mindig tudta ennek a módját... Hirtelen mozdulattal a kizárkájába nyúlt, onnan lendületesen — a blúzom kivágásába. Megdermedtem. Lesztem a fejemet. Az inggalérből két papír kandikált ki. Húszas. Kivettem, mintha álomban, merev mozdulattal lehelyeztem a folyosói ablak párkányára. Vértörzs arccal elhagyta a tethelyet.

De, hogy azóta se... Az ember csak sóhajtozhat: uramatyám, hogy változnak az idők...

Sulyok Erzsébet

Nélkülem ugyan nem!

A nagy tiszaí árvi idején — 1970-ben — sok dolgunk volt. Ott voltunk mindenütt, ahol történt valami, márpedig akkor sok minden történt. Híre jött egy napon, hogy Alsóvároson, a Szabadság térről katonai helikopter indul árvi szemlére. No — azt már nem. Nélkülem ugyan nem! Kis Simson motorommal azonnal odanyargaltam, a gép már indulásra készen dörgött. Integtettem, várjanak, én is megyek. Odaérek, mondom, üvöltöm, ki vagyok, üvöltönek, tudják. Ismernek. Akkor jó, mehetünk. De hogy fényképezzek, homályos az ablak? — Az pedig rá van csavarozva, vagy húsz csavarral, sajnos. Ordítom, szépen kérve, vegyék le. Sok katona volt ott, egy közülük magas rangú lehetett, mert mindenkinek ó parancsolt, már ugratott is két katonát, jobbról-balról nekiestek, leszerelték. A többi már gyerekjáték volt, jó

erősen beszíjazva, az ablakból kissé kilógva fényképeztem, amit csak láttam oda lent.

Másnap egész oldalas képes riport lapunkban. Kilenkor riportra hívnak a főszerkesztőhöz. A fotelban zord képpel ül a megyei rendőrkapitány.

— Hogy kerültél te arra a helikopterre? — Így a főszerkesztő.

— Úgy, hogy folszálltam...

— Engedélyt kitől kért ehhez? — Így a kapitány.

— Tudja, ugye, hogy csak engedéllyel szabad légifelvételket készíteni?

Persze, hogy tudtam. De hát siettem. Meg is kaptam érte a magamét. A főszerkesztőtől — dicséretet, a kapitánytól pedig...

— Ezért büntetés jár. Legyen szíves, holnapra készítsen ezekből a képekből ev gorozatot nekem — emlékebe...

Somogyi Károlyné

...-nek nem rokona véletlenül?

Nem olyan régen kerültem erre a pályára. A közlemben éltem ugyan születésem pillanatától, de azért értek meglepetések.

A legnagyobb bánatom mindig az volt, hogy bárhol jártam, bármilyen anyagért, riportért, tudósításért, mindenütt akadt valaki, aki megkérdezte: ne haragudjon már, véletlenül nincs valami rokonságban a tv-stúdió vezetőjével?

Örömmel könyvelem el, hogy ma már nem előre szegezik nekem a kérdést, hanem csak akkor, amikor végeztem. Sőt, elég sokszor meg sem kérdezik.

A non plusz ultra az lesz, ha évek múlva Regős Sándortól, a tv-stúdió vezetőjétől kérdezik meg: véletlenül nem rokona Regős Évának? És nem fogja letagadni, hogy az edesapám...

Regős Éva

Fönn a tornyon

A még épülő tarjánai víztornyon teteje alatt körbefutó erkélyről néztük a várost. Hármasban, Szilléri Lászlóval, a vízművek főmérnökével és fotós kollégámmal, Somogyi Károlynéval, aki — kihaszalva a ritka lehetőséget — lelkesen fényképezett.

— Te jó ég, hol a fotós?! — kap fejéhez a főmérnök. Körbefutjuk az erkélyt, sehol. Középen létra vezet föl a tetőre, kör alakú, parkány és korlát nélküli betonlapra. Óvatosan dugjuk ki fejünket a nyíláson. Még középpött is szédül az ember.

A főmérnök megmarkolja a karomat. Ujjaiában ideges-ség vibrál: — Meg ne szólj, még leesik! — súgja. És: — Hány évet kapok én ezért, ha baj lesz?

Magdi a tető peremén áll, cipője orra a messi mély-ségbe bámul. És fényképezi lelkesen a várost. Aztán kedvesen hozzánk fordul, anélkül, hogy ellépne a betonlap szélétől: — Innen föntről még szebb — mondja.

Sápadtan nézünk egymásra.

Szávay István

Évtizedek optikája

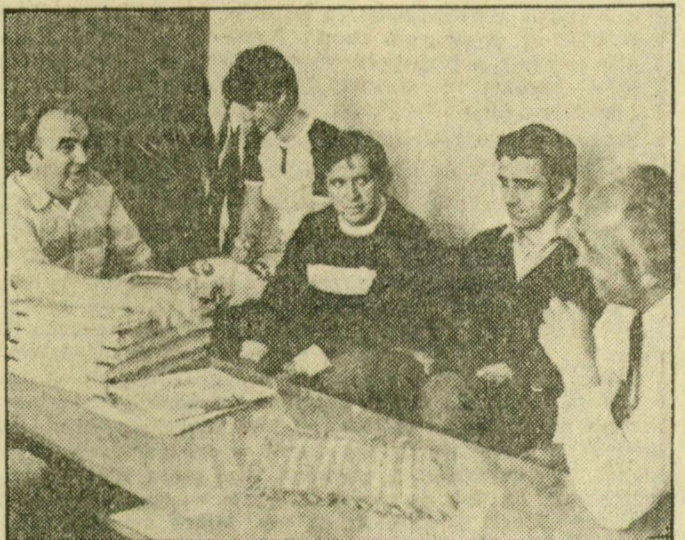
Gyermekkori mániám volt az újságírás. 1967-ben, hetedik osztályoson cikkeket írogattam a falújságra, a többi gyerek okulására. No persze, a falújság komoly dolog, szemléletformáló tényező ugyebár, nem lehet azt egy tizenhárom éves gyerekre bízni, mi kerül ki rá. Ezért kell egy diák szerkesztő, aki megírja a cikkeket, elkészíti a dekorációkat, meg egy tanár szerkesztő, aki elbírálja, hogy nem kelt-e rossz hatást a nagy érdemű olvasókban, ami kikerül a folyosó széles nyilvánosságára.

Történt egyszer, hogy kikapasztottam volna néhány,

újságból kiollózott fényképet az Illés-együttesről. Tanár nénim elszörnyedt, azt mondta, szó sem lehet róla. Még hogy ezeket a loboncos, nagy hajú, kiabáló alakokat állítsuk a tanulóifjúság elé példaképnek! Csak nem akarok tán én is ilyen lenni, mint ezek? Aki ezen a lejtőn elindul, meglátom, sosem viszi semmire. Mint-hogy a falújság szerkesztésében nem az én akaratom érvényesült, Illésék helyett valami mozgósító cikk került a falújságra a fogmosás hasznosságáról.

A történet tavaly jutott eszembe, augusztus 20-án, a Dóm téren. Akkor hívták ki a körülbelül hatezer néző harmadszorra az István, a király szerzőit, Szőryéni Leventét és Bródy Jánost...

Tanács István

Sz. Simon István, Mag Edit, Tanács István, Tóth Szeles István és Gazdag István

Kalocsai Katalin, Petri Ferenc és Szabó Magdolna